

Skyer i horisonten for norsk odontologi

Det har gått noen år siden Nygaard-Østbyes og Wærhaugs glansdager. Norsk odontologi ligger likevel fremdeles på et høyt internasjonalt nivå. Skal denne situasjonen fortsette må odontologistudiet tiltrekke seg de beste studentene. Dyktige ungdommer med ambisjoner er som regel rasjonelle i sine studievalg. Viktige kriterier når avgjørelsen tas er muligheten utdannelsen gir både karriermessig og økonomisk. Et annet viktig kriterium er standarden på fakultetet. Dette bør interessere alle som bryr seg om norsk odontologi, spesielt de som styrer utviklingen enten de sitter i lokale eller sentrale tillitsverv eller er ansatt ved de odontologiske fakultetene. Jeg vil i den forbindelse komme inn på noen relevante problemstillinger og utfordringer i tilknytning til disse.

Utdannelsesinstitusjonene

De solide tradisjonene norsk odontologi har å vise til og den privilegerte økonomiske virkeligheten i Norge bør resultere i fakulteter på verdenstoppen både innen forskning og klinisk undervisning. Klarer ikke fakultetene å holde et så høyt nivå kan vi heller ikke regne med at fremtidige norske forskere og klinikere vil holde topp-nivå.

Utfordring: Etableringen av Tromsø-fakultetet er allerede et faktum. Ressursene, både menneskelige og økonomiske, vil heretter spres på tre fakulteter. Det eksisterer en klar risiko for at det heller vil svekke enn styrke kvaliteten på odontologisk forskning og undervisning.

Karriermessige og faglige muligheter i tannlegesyrket

Utfordring: Mange oppfatter tannlegeyrket som snevert. De fleste tannleger vet imidlertid at det ligger store utfordringer i å utøve alle odontologiske disipliner på et høyt nivå. En dyktig og interessert student

som bruker tiden på fakultetet effektivt, vil få et godt utgangspunkt til å takle de fleste faglige problemstillinger. Ved samvittighetsfull tilnærming til faget og jevnlike kurs vil vedkommende mestre de fleste fagområder, det være seg oral kirurgi, protetik, endodonti, periodonti eller implantologi uten formell videreutdanning. Spesialistene vil selvfølgelig alltid ha sin plass ved løsning av spesielt kompliserte kasus, men de fleste problemstillingene bør kunne løses av allmennpraktikeren hvis da vedkommende selv ikke frivillig ønsker å begrense sitt repertoar. Faglig allsidighet er egentlig en forutsetning for å kunne gjøre riktige helhetsvurderinger og representerer dermed også en trygghet for pasienten. I et land med Norges bosetningsmønster er det en forutsetning at tannlegene er faglig allsidige, da avstanden til spesialist ofte er veldig lang. Dessuten er det denne tilnærmingen som for meg gjør tannlegeyrket interessant og forhåpentligvis sikrer at man kan arbeide et helt yrkesliv som tannlege uten å gå lei. Hvis utviklingen går i retning av at «alt blir spesialistarbeid» f.eks. at støtte til tannbehandling betinges av at det utføres av spesialist, vil allmennpraktikeren komme i skvis mellom spesialist og tannpleier. Allmennpraktikeren mister da muligheten til å forvalte pasientens odontologiske totalsituasjon. Forsvinner denne funksjonen vil yrket nødvendigvis fremstå som atskillig mindre attraktivt. Det vil nok være vanskelig å forstå også for potensielle tannlegestudenter at de behandlingsformene vi her snakker om først skal kreve fem års grunntidning og i tillegg 2–3 års videreutdanning.

Økonomiske betingelser for tannleger

En forutsetning for sikker rekruttering til et yrke er at lønsvilkårene er så gode som mulig.

Utfordring: De fleste av oss husker tiden

hvor vi forholdt oss til de offentlige takstene. Tross muligheten til årlige forhandlinger, økte utgiftene til utstyr, materialer og tannteknikk mye mer enn våre takster. Det er en fare for at myndighetene vil forsøke å knytte ytterligere offentlig støtte for pasienten til at tannlegene aksepterer en maksimalpris på behandlingen. Vi må være klar over den store risikoen vi tar ved å la myndighetene bestemme hva en behandling skal koste. En slik ordning vil neppe skille mellom enkle og kompliserte behandlingsformer. Den vil ikke kunne ta hensyn til hvilke investeringer og andre kostnader den enkelte tannlege har, og takstene vil sannsynligvis være like vanskelige å påvirke som de gamle takstene var. Tannlegene kan med en slik ordning bli presset inn i en akkordsituasjon som sikkert vil få negative faglige konsekvenser, som igjen fører til at pasientene får dårligere behandling. Vi bør derfor ikke akseptere en slik kobling.

En av utfordringene, diskusjonen om etablering av Tromsøfakultetet, er allerede tapt. Her må vi bare forsøke å gjøre det beste ut av situasjonen. De andre utfordringene har vi fortsatt muligheten til å påvirke. Hvis alle utvikler seg i feil retning, vil det sannsynligvis føre til stor kvalitetsforringelse for norsk odontologi. Mye vil bli avgjort i løpet av relativt kort tid. Det er veldig viktig at vi som yrkesgruppe engasjerer oss, diskuterer temaene, bestemmer kurs og deretter drar i samme retning. Resultatet kan ellers bli at vi blir overrumplet av politisk overstyring.

Adresse: Parkveien 60, 0254 Oslo